Regioonide Komitee arvamus „Riigihanke sõlmimise läbivaatamise korra tõhustamine”

(2007/C 146/10)

REGIOONIDE KOMITEE

— toetab ettepanekut, et lepingu sõlmimisele peaks eelnema vähemalt kümme päeva, et takistada tellijatel lepingute sõlmimist enne, kui konkureerivaid teenuste osutajaid on menetluse tulemustest teavitatud. Kõnealune menetlus annab võimaluse otsused enne nende jõustumist läbi vaadata, mis on kasulik nii tellijatele kui teenuste osutajatele;

— on seisukohal, et ettepanek ebaseaduslikult sõlmitud lepingute takistamiseks on liiga kaugeleulatuv ning eelistab praegu kehtivat kahjutasu maksmise süsteemi. Komisjon väidab, et seadusvastaste lepingute sõlmimine on suur probleem, kuid ei tõesta seda näiteks kõnealuses valdkonnas kogutud statistiliste andmete abil. Regioonide Komitee kutsub Euroopa Komisjoni üles esitama üksikasjalikku teavet seadusevastaselt sõlmitud lepingute kohta;

— on seisukohal, et läbivaatamist käsitlevate direktiivide asjakohasus nende lisas II B ära toodud teenuseid käsitlevate riigihankelepingute puhul, mille väärtus ületab piirmäära, jääb ebaselgeks. Regioonide Komitee on seisukohal, et B kategooria teenuseid käsitlevate riigihankelepingute läbivaatamine tuleks selgelt välja jätta läbivaatamist käsitlevate direktiivide kohaldamisalast ning kanda täielikult üle liikmesriikide pädevusse, kes peaksid otsustama selle üle, kuidas tagada teenuste osutajate õiguskindlus B kategooria teenuseid käsitlevate riigihankelepingute puhul. Paljud kõnealustest teenustest, nagu tervishoiu- ja sotsiaalteenused, on kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tegevuse keskpunktiks. ELi pädevus kõnealustes valdkondades on väga piiratud ning EL ei peaks suurendama oma pädevuste ulatust tagauste kaudu, st riigihankelepingute sõlmimise korra läbivaatamise kohta käivate direktiivide abil

Viitedokument

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse nõukogu direktiive 89/665/EMÜ ja 92/13/EMÜ riigihankelepingute sõlmimise läbivaatamise korra tõhustamise osas

KOM(2006) 195 lõplik — 2006/0066 (COD);

REGIOONIDE KOMITEE,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 89/665/EMÜ ja 92/13/EMÜ riigihankelepingute sõlmimise läbivaatamise korra tõhustamise osas KOM(2006) 195 lõplik — 2006/0066 (COD),

võttes arvesse Euroopa Komisjoni 4. mai 2006. aasta otsust konsulteerida kõnealuses küsimuses Regioonide Komiteega vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 265 lõikele 1,

võttes arvesse juhatuse 25. aprilli 2006. aasta otsust teha majandus- ja sotsiaalpoliitika komiteele ülesandeks arvamuse väljatöötamine kõnealuses küsimuses,

võttes arvesse arvamuse eelnõu (CdR 182/2006 rev. 2), mis võeti vastu 15. detsembril 2006. Raportöör: **Catarina Segersten Larsson, (SE/EPP),** Värmlandi läänivalitsuse liige,

võttis täiskogu 68. istungjärgul 13.–14. veebruaril 2007 (13. veebruari istungil) vastu järgmise arvamuse.

1. **Regioonide Komitee seisukoht**

Regioonide Komitee

1.1 **tervitab** uut läbivaatamist käsitlevat direktiivi ettepanekut, kuna RK on seisukohal, et tõhus ning läbipaistvam hankelepingute läbivaatamise süsteem tagab parema kaitse teenuste osutajatele, mis loodetavasti suurendab nende huvi pakkumiste esitamise vastu. See suurendab konkurentsi, mis on omakorda kasulik tellijatele;

1.2 **on seisukohal**, et lihtsustatud eeskirjad on kohtuprotsesside arvu vähendamise olulisim eeltingimus. Lihtsamaid reegleid on lihtsam järgida ning arusaamatuste arv väheneb. Kahjuks ei täida riigihankelepinguid käsitlevad uued direktiivid kõnealuseid ootusi. Keeruliste menetlusreeglite tõttu riigihankelepinguid käsitlevates direktiivides võivad tellijad kergelt eksida. See puudutab eelkõige väiksemaid kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, kellel puudub juurdepääs riigihankeid puudutavatele õigusalastele ekspertteadmistele. Regioonide Komitee soovib samuti juhtida Euroopa Komisjoni tähelepanu sellele, et suurem osa riigihangetest toimub kohalikul ja piirkondlikul tasandil ning mitte liikmesriigi tasandil;

1.3 **on seisukohal**, et liiga ranged sanktsioonid riigihankelepingute eeskirjade rikkumise korral võivad kaasa tuua negatiivseid tagajärgi. Üks tagajärg võib olla see, et tellija lihtsalt loobub riigihankelepingute sõlmimisest teenuste ostmiseks väljastpoolt ning korraldab kõnealuste teenuste osutamise ise. Teine tagajärg võib olla madalaima hinna ületähtsustamine. Vaidlust ei tekita see, milline on madalaima hinnaga pakkumine, kuid kergemini võib küsimuse alla seada kvaliteediga seotud aspekte ning teisi sarnaseid näitajaid;

1.4 **toetab** ettepanekut, et lepingu sõlmimisele peaks eelnema vähemalt kümme päeva, et takistada tellijatel lepingute sõlmimist enne, kui konkureerivaid teenuste osutajaid on menetluse tulemustest teavitatud. Kõnealune menetlus annab võimaluse otsused enne nende jõustumist läbi vaadata, mis on kasulik nii tellijatele kui teenuste osutajatele. Samuti toetab Regioonide Komitee ettepanekut, et liikmesriigid peavad ette nägema asjaolu, et pakkuja, kes taotleb hankelepingu läbivaatamist, peab tellijat teavitama väidetavast eeskirjade eiramisest ning oma lepingu läbivaatamise taotlusest. Samas kutsub komitee komisjoni üles aasta pärast kontrollima kümnepäevase tähtaja kehtestamise mõju, et kindlaks teha, kas see viib lepingu läbivaatamistaotluste märkimisväärse tõusuni, nagu on juhtunud paljudes liikmesriikides;

1.5 **näeb** siiski probleeme seoses sätete vastaselt sõlmitud lepingute mõjuga. Direktiivi eelnõu kohaselt on sellised lepingud kehtetud, kuid Regioonide Komitee arvates peaks jätma selle liikmesriikide otsustada, nii et oleks võimalik kohaldada lepingute sõlmimise ja kahjutasu maksmise riiklikke eeskirju;

1.6 **avaldab** kahtlust komisjoni seisukoha suhtes, et kümnepäevase ajanõude kehtestamine võib alguses tuua kaasa läbivaatamisnõuete arvu tõusu mõne protsendi võrra. Näiteks Rootsis tõusis läbivaatamiste arv pärast kümnepäevase ajanõude kehtestamist alguses 150 % võrra. Läbivaatamiste arv on pidevalt tõusnud ka pärast ajanõude kehtestamisele järgnenud perioodi ([1]).

1.7 **on seisukohal**, et ettepanek ebaseaduslikult sõlmitud lepingute takistamiseks on liiga kaugeleulatuv ning eelistab praegu kehtivat kahjutasu maksmise süsteemi. Komisjon väidab, et seadusvastaste lepingute sõlmimine on suur probleem, kuid ei tõesta seda näiteks kõnealuses valdkonnas kogutud statistiliste andmete abil. Regioonide Komitee kutsub Euroopa Komisjoni üles esitama üksikasjalikku teavet seadusevastaselt sõlmitud lepingute kohta. Internetiküsitlus, millele viidatakse, ei ole piisavaks aluseks niivõrd põhjaliku muudatuse jaoks. Kohustuslik konkursikutsete avaldamine kõigi riigihankelepingute puhul, mille väärtus ületab piirmäärad ning mida tellija arvates on võimalik sõlmida ilma ametliku pakkumismenetluse ja sellele järgneva ooteajata, on oluline sekkumine tellija õigustesse. Tegemist on muuhulgas oma ettevõtete lepingutega ning mõnede omavalitsustevaheliste koostöölepingutega. Regioonide Komitee rõhutas oma varasemates arvamustes probleeme seoses oma ettevõtetega lepingute sõlmimisega ning probleeme, mis kerkivad esile seoses omavalitsustevahelise koostööga. Regioonide Komitee on seisukohal, et riigihankeid käsitlevad seadused ei tohiks kõnealuseid protsesse raskendada või võimatuks teha;

1.8 **on seisukohal**, et läbivaatamist käsitlevate direktiivide asjakohasus nende lisas II B ([2]) ära toodud teenuseid käsitlevate riigihankelepingute puhul, mille väärtus ületab piirmäära, jääb ebaselgeks. Regioonide Komitee on seisukohal, et B kategooria teenuseid käsitlevate riigihankelepingute läbivaatamine tuleks selgelt välja jätta läbivaatamist käsitlevate direktiivide kohaldamisalast ning kanda täielikult üle liikmesriikide pädevusse, kes peaksid otsustama selle üle, kuidas tagada teenuste osutajate õiguskindlus B kategooria teenuseid käsitlevate riigihankelepingute puhul. Paljud kõnealustest teenustest, nagu tervishoiu- ja sotsiaalteenused, on kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tegevuse keskpunktiks. ELi pädevus kõnealustes valdkondades on väga piiratud ning EL ei peaks suurendama oma pädevuste ulatust tagauste kaudu, st riigihankelepingute sõlmimise korra läbivaatamise kohta käivate direktiivide abil. Regioonide Komitee on seisukohal, et õiguskaitsevahendid nii B kategooria teenuseid käsitlevate riigihankelepingute kui riigihankelepingute jaoks, mille väärtus on piirmäärast madalam, peaksid jääma täielikult liikmesriikide pädevusse;

1.9 **toetab** ettepanekut tõendamissüsteemi ja lepitamismenetluse kaotamise kohta.

2. **Regioonide Komitee soovitused**

Soovitus 1

Komisjoni pakutud muudatused direktiivi 89/665/EMÜ artikli 1 lõike 3 kohta

Komisjoni pakutud muudatused direktiivi 92/13/EMÜ artikli 1 lõike 3

Komisjoni ettepanek	Regioonide Komitee muudatusettepanek
Liikmesriigid tagavad, et läbivaatamine oleks liikmesriikide poolt kehtestatavate võimalike üksikasjalike eeskirjade kohaselt kättesaadav vähemalt kõigile neile isikutele, kellel on või on olnud huvi konkreetse riigihankelepingu vastu ja kes on väidetava rikkumise tõttu kahju kannatanud või võivad kahju kannatada.	Liikmesriigid tagavad, et läbivaatamine oleks liikmesriikide poolt kehtestatavate võimalike üksikasjalike eeskirjade kohaselt kättesaadav vähemalt kõigile neile isikutele, kellel on või on olnud huvi konkreetse riigihankelepingu vastu **ning kes täidavad riigihankelepingus esitatud nõudeid,** ja kes on väidetava rikkumise tõttu kahju kannatanud või võivad kahju kannatada.

Motivatsioon

Muudatusettepaneku eesmärk on piirata läbivaatamise taotlemise võimalusi nii, et see oleks kättesaadav vaid neile teenuste osutajatele, kes oleks reaalselt võimelised tellija jaoks vajalikku teenust osutama.

([1]) Riigihankelepingute eest vastutav asutus (Nämnden för offentlig upphandling), aastaaruanne 2003 ja 2004.

([2]) Direktiiv 2004/18/EÜ ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta.

Soovitus 2

Komisjoni pakutud muudatus direktiivi 89/665/EMÜ artikli 2 lõikele 4

Komisjoni pakutud muudatus direktiivi 92/13/EMÜ artikli 2 lõikele 4

Komisjoni ettepanek	Regioonide Komitee muudatusettepanek
Liikmesriigid võivad ette näha, et ajutiste meetmete rakendamise otsuse tegemisel võib läbivaatamise eest vastutav asutus võtta arvesse kõnealuste meetmete võimalikke tagajärgi kõigile huvidele, mida võidakse kahjustada, ja üldsuse huvidele, ning nad võivad otsustada kõnealuseid meetmeid mitte rakendada, kui nende negatiivsed tagajärjed võivad olla suuremad kui neist saadav kasu.	Liikmesriigid võivad ette näha, et ajutiste meetmete rakendamise otsuse tegemisel võib läbivaatamise eest vastutav asutus võtta arvesse kõnealuste meetmete võimalikke tagajärgi kõigile huvidele, mida võidakse kahjustada, ja **eriti** üldsuse huvidele, ning nad võivad otsustada kõnealuseid meetmeid mitte rakendada, kui nende negatiivsed tagajärjed võivad olla suuremad kui neist saadav kasu.

Motivatsioon

Üldsuse huvidele tuleb pöörata suuremat tähelepanu.

Brüssel, 13. veebruar 2007

Regioonide Komitee
president
Michel DELEBARRE